

Karel Havlíček Borovský - Král Lávra

Část A

Téma

- Ukázat na hloupost pomazaných hlav na vůli panovníků, hrůzu z toho, že s vámi může někdo bezdůvodně manipulovat

Další dílčí motivy

- Kritika absolutismu, omezenost panovníka; myšlenka toho, že se nemá člověk posuzovat podle vzhledu, je třeba člověka blíže poznat
- Borovský se inspiroval Irskou pověstí o králi Midasovi

Hl. a vedl. postavy

- Kukulín - holič
- Král Lávra - ústřední postava, Irský král (ukázání na Rakousko)
- Matka Kukulínova - na konci se jej zastane
- Basista Červíček

Časoprostor

- Neurčitá doba, není přesně specifikována, na základě Irské pověsti
- "Irsko", myšleno Rakousko

Děj

- Irské království, král Lávra je populární, jen jednou za rok se nechává holit
- Holič, který jej holí je vždy popraven
- Holiči si losují, kdo jej bude holit, padne to na Kukulína
- Kukulín oholí krále a je poslán na popraviště
- Jeho matka přišla odvážně za králem a vysvětluje, že jí umřel manžel a že nemůže přijít o syna, že jen vykonal svou práci
- Lávra se zamyslel, přijde mu to trapné, nakonec mu udělil milost pod podmínkou, že vše si nechá pro sebe a že jen on bude jeho dvorním holičem
- Kukulín přijímá, holí krále
- Chce to někomu říct, ale je vázán slibem, chová se divně
- Matku to trápí a poradí mu, aby šel do lesa za starým poustevníkem, který mu poradí, aby šel ke staré vrbě, které to našeptá, čímž neporuší slib a uleví si a

Kukulín tak učiní

- Za nějakou dobu je bál, mají tam hrát čeští hudebníci
- Basista Červíček si z vrby vezme kousek, protože ztratil kolíček k base
- Když začne hrát, tak se tajemství provalí
- Král chce popravit basu, ale to nedává smysl
- Sundá čepku, ukáže všem uši, lidem se to ale líbí, přijde jím víc lidštější
- Nikdo se ale nedozvěděl, odkud se tajemství provalilo

Kompoziční výstavba

- Lit. druh - Epika (s prvky lyriky)
- Lit. žánr - Báseň (básnická skladba), satirická
- Lit. forma výrazová - poezie
- Lit. forma z pohledu vypravěče - Er forma

Kompozice

- Chronologická, jazykové prostředky typické pro pohádku - ponaučení, neurčení místa a času
- Přirovnání, jinotaje (Čechy za rakouské nadvlády)
- Konsistentní, jednoduché, primitivní - 4 veršové sloky
- Záměrně nepřesné obraty - aby to bylo pro jednoduchého čtenáře
- Kritika hlouposti panovnických hlav (Rakousko)

Část B - kontext autorovy tvorby

Karel Havlíček Borovský

- Počátek českého realismu - pol. 19. st.
- Novinář, satirik, politicky činný, básník (3 básnické skladby, napsány v Brixenu, vydány po jeho smrti)
- Rodiči poslán do kláštera, odkud byl vyhozen
- Chvilku byl v Rusku jako vychovatel, jel tam plný nadšení, vrací se zdrcený, překládá Mrtvé Duše
- Zakladatel moderních novin, průkopník žurnalistiky, zakládá noviny a časopisy, které byly postupně zakazovány, kritizuje Rakouský absolutismus, zastánce demokracie a svobody člověka - poslán Bachem do Brixenu

Další známá díla

- Král Lávro, Křest svatého Vladimíra (Ruské dějiny)

Doba vzniku díla

- Realismus

Další autoři

- Božena Němcová (jeho vrstevnice, stejný postoj k vlastenectví, oba stateční, na rakev mu dala trnovou korunu) - Babička
- Charles Dickens - Oliver Twist
- Lev Nikolajevič Tolstoj - Vojna a mír
- Fjodor Michajlovič Dostojevskij - Zločin a trest
- Anton Pavlovič Čechov
- Honoré de Balzac - Otec Goriot
- Emil Zola - Zabiják